Lieta Nr.C30604810
Lietvedības Nr.C-0199-15/3

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
2015.gada 5.martā

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Zute
ar sekretāri R.Ližbovsku
piedaloties prasītāja pārstāvjiem /pers. A/, /pers. B/
2015.gada 19.februārī izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Abrenes ielā 3, civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "EM TEHNOLOĢIJA" prasībā pret /pers. C/ par nepatiesu ziņu atsaukšanu, morāla un materiāla kaitējuma atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa.

2010.gada 24.augustā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā saņemta prasītāja sabiedrības ar ierobežotu atbildību "EM TEHNOLOĢIJA" prasības pieteikums pret /pers. C/ par nepatiesu ziņu atsaukšanu, morāla un materiāla kaitējuma atlīdzināšanu. Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājs ir mikrobioloģiska preparāta „BAIKĀLS EM1" oficiālais pārstāvis Latvijā ar preparāta distributora tiesībām Latvijas Republikas teritorijā, ko apliecina kontrakts Nr. 01/09 LV un papildinājumi pie kontrakta, kas noslēgts 2009.gada 13.martā. 2009. gada 03.novembrī „Latvijas radio 1" raidījumā „Kā labāk dzīvot" - tēma - „Dārza darbi novembrī - kas piesedzams, kas izrokams, kas pa ziemu noglabājams pagrabā", notikusi saruna ar studijas viesi – atbildētāju /pers. C/. Šajā sarunā /pers. C/, atbildot uz raidījuma klausītāja jautājumu par mikrobioloģisko preparātu „BAIKĀLS EM1", sniedza savu viedokli par minēto preparātu, tā lietošanu un lietošanas sekām. „Latvijas radio 1" auditorija sastāda 290 000 klausītājus.

/pers. C/ raidījumā klausītājiem paskaidroja, ka mikrobioloģiskais preparāts „BAIKĀLS EM1" satur ģenētiski modificētus mikroorganismus, kas ir hiperaktīvi, un tā pielietošana ir kaitīga. Tapāt paskaidroja, ka preparāts Latvijā pienācīga kārtībā vispār nav reģistrēts, preparāta pārdošana nav atļauta, bet to izplatīšanu neviens nevar aizliegt, izplatītājs dara ko vēlas. /pers. C/ sniegtā informācija par preparātu, tā lietošanas sekām un reģistrāciju nav patiesa, nav pamatota, un tāpēc uzskata, ka /pers. C/ ir rīkojusies apzināti un tīši sagrozījusi patiesus faktus un apstākļus. Raidījuma klausītājam /pers. C/ tika stādīta priekšā kā Valsts augu aizsardzības dienesta speciāliste, kaut gan /pers. C/ nav šīs iestādes darbiniece.

Mikrobioloģiskais preparāts „BAIKĀLS EM1" nesatur ģenētiski modificētus mikroorganismus un to apliecina SIA „EM-KOOPERĀCIJA" GMO-deklarācija. Ar šo deklarāciju „BAIKĀLS EM1" ražotājs SIA „EM-KOOPERĀCIJA" apstiprina, ka mikrobioloģiskā mēslojuma „BAIKĀLS EM1" ražošanai neizmanto ģenētiski modificētos organismus un to, ka nav ziņu, kuras var noliegt šo apstiprinājumu. Visas mikroorganismu barojošās vides un štammi, kuri tika izmantoti mikrobioloģiskā mēslojuma „BAIKĀLS EM1" ražošanā mikroorganismu pavairošanā, ir dabiski (naturāli) produkti, kuri nesatur ģenētiski modificētus organismus. Tiem ir vienots izmantošanas mērķis un sastāvs. Mikrobioloģisko mēslojumu „BAIKĀLS EM1" var izmantot lauksaimniecības produkcijas audzēšanai, no kuras tiks izgatavoti pārtikas produkti, kuri atbilst deklarācijā minētājiem

dokumentiem.

2009.gada 20.novembrī un atkārtoti 2009.gada 08.decembrī griezās VB SIA „LATVIJAS RADIO" ar iesniegumu, kurā prasītājs lūdza izsūtīt 2009.gada 3.novembra raidījuma „Kā labāk dzīvot" sarunas fragmenta atšifrējumu. 2009.gada 26.novembrī un atkārtoti 11.12.2009. VB SIA „LATVIJAS RADIO" ar vēstuli informēja atbildētāju, ka ierobežotā finansējuma dēļ Latvijas radio nevar nosūtīt raidījuma „Kā labāk dzīvot fragmenta atšifrējumus". SIA „Latvijas radio" informēja, ka raidījumu var noklausīties un iegūt nepieciešamo informāciju Latvijas radio mājas lapā - www.latvijasradio.lv - programmu arhīvā.

19.01.2010. /pers. C/ tika nosūtīta pretenzija, ar lūgumu atsaukt nepatieso sniegto „Latvijas radio 1" informāciju par mikrobioloģisko preparātu „Baikāls EM1" vai arī ar objektīviem dokumentiem pamatot savu viedokli un sniegt pierādījumus sniegtiem argumentiem. Minēto pretenzijas vēstuli /pers. C/ ir saņēmusi 2010.gada 23.janvārī, ko apliecina viņas paraksts uz paziņojuma par iekšzemes un starptautiska sūtījuma saņemšanu Nr. VV003122771LV, diemžēl, pretenzija palika bez ievērības, līdz ar ko prasītājs secina, ka lūgums tika ignorēts.

Ņemot vērā to, ka pretenzijā norādītais lūgums bija ignorēts, prasītājs spiests griezties tiesā.

Uzskata, ka ar savu nepatiesu viedokli, atbildētāja ir nodarījusi morālo kaitējumu, kā arī tiešā ēterā izteiktais viedoklis ir ietekmējis uz mikrobioloģiskā preparāta „BAIKĀLS EM1" turpmāko izplatīšanu, jo pēc raidījuma krietni ir samazinājusies preparāta pārdošana, ar ko tika nodarīti arī materiālie zaudējumi. Neapšaubāmi, preparāta potenciāli pircēji, kas vēl nav pamēģinājuši un nav lietojuši mikrobioloģisko preparātu „BAIKĀLS EM1", noklausoties /pers. C/, kā Valsts augu aizsardzības dienesta speciālisti, viedokli par mikrobioloģisko preparātu „BAIKĀLS EM1", tagad nepirks un neizmantos to, jo var rasties maldīgs priekšstats, ka mikrobioloģiskais preparāts patiešām satur modificētus mikroorganismus un tā pielietošana ir kaitīga. Atbildētājas izteiktais viedoklis par to, ka mikrobioloģiskais preparāts pienācīgā kārtībā Latvijā nav reģistrēts, nodarīja prasītājam, ka preparāta izplatītājam ievērojamu morālo kaitējumu, jo tagad preparāta pasūtītājiem (veikali u.t.t.) var rasties viedoklis, ka prasītājs esmu krāpnieks un izplatu Latvijā nereģistrēto preparātu un tādu atbildētājas rīcību uzskata par mērķtiecīgu prasītāja reputācijas graušanu.

2010. gada 12.martā arī „Latvijas radio 1" redaktoram tika nosūtīts iesniegums ar lūgumu atsaukt nepatiesu informāciju par mikrobioloģisko preparātu „BAIKĀLS EM1".

Prasība pamatota ar Civillikuma 1., 1635.pantu, Civilprocesa likuma 1., 23., 33., 34., 78., 81., 82.panta 2.daļu., 127., 128., 129.pantu.

Prasītājs lūdz tiesu uzlikt par pienākumu atbildētājai atsaukt ziņas, ko viņa sniegusi VB SIA „LATVIJAS RADIO", "Latvijas radio 1" klausītājam par mikrobioloģisko preparātu „BAIKĀLS EM1", mutiski un rakstiski atvainojoties prasītājam, kā arī „Latvijas radio 1" klausītājiem tiešā ēterā, piedzīt par labu SIA „?? TEHNOLOĢIJA" no atbildētājas nodarīto materiāla kaitējuma atlīdzību - mantisku kompensāciju Ls 16283,50 un tiesas izdevumus.

2010.gada 11.oktobrī tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros atbildētāja norādījusi, ka prasību uzskata par nepamatotu un tendenciozi sagrozītu, atbildētāja netaisās ne taisnoties ne atspēkot. Preparātus, kuri nav pārbaudīti, novērtēti un reģistrēti, nav iekļauti Latvijas Republikā reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu sarakstā, nedrīkst tirgot un pielietot. Minēto izdevumu regulāri publicē un izdod Valsts Augu aizsardzības dienests.

2012.gada 30.novembrī tiesā saņemti prasītāja valdes locekļa /pers. A/ prasības pieteikuma precizējumi, kuros norāda, ka pievieno materiālās kompensācijas aprēķinu un pamatojumu. 2009. - 2010.gadam mikrobioloģisko mēslojumu "BAIKALS EM1" bija iespējam iegādāties vairāk kā 67 tirdzniecības vietās. Prasītājs nevar iedomāties, kādu tieši preparāta iepakojumu radio klausītājs nepirks, tad rēķināta vidējā preparāta izplatīšanas cena, summējot katras pozīcijas cenas un dalot kopējo naudas summu un pozīcijas kopumu. Par aprēķināšanas vienību tiek ņemta izplatīšanas cenas, kas iekļautas AS RAUTAKESKO 07.01.2008. līgumā (0,1 l – Ls 1,68; 0,5 l – Ls 4,24; 1,0 l – Ls 6,36; 30 ml – Ls 10,76, vidējā vairumtirdzniecības preparāta izplatīšanas cena Ls 5,615, kas tiek reizināta ar Latvijas Radio 1 klausītāju auditorijas kopumu 290000 = Ls 1628350. Noklausoties tādu negatīvu reklāmu, nevienam radiopārraides skaidri domājošam klausītājam neienāk prātā veikt kaut vienu reizi preparāta pirkumu, kas paredzēts arī telpaugiem, kuri ir gandrīz jebkuram cilvēkam dzīvoklī, mājā, darba ofisā. Materiālā zaudējuma summa simtreiz samazināta līdz Ls 16383,50

apmērā, tā ir simboliska un morāli aprobežota ar apstākli, ka atbildētāja nav juridiska persona.

2013.gada 12.martā tiesā iesniegti prasītāja prasības pieteikuma papildinājumi un precizējumi, kuros prasītājs norādījis, ka atbildētāja ar savu darbību ir nodarījusi zaudējumus prasītājam , kas izpaužas arī kā nesaņemtā peļņa, tad uzskata, ka prasības pieteikums jāpapildina ar materiālo tiesību normām, kas reglamentē zaudējumus un pienākumu tos atlīdzināt. Atbildētājas vainas dēļ prasītājam radušies zaudējumi un atbildētājas pienākums ir atlīdzināt savas darbības rezultātā nodarītos zaudējumus. Prasības pieteikums papildināts, pamatots uz Civillikuma 1770., 1772., 1773., 1775., 1779., 1779.1., 1786., 1787., 1792.pantiem.

2013.gada 26.martā tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumu precizējumi, kuros atbildētāja norādījusi, ka prasības pieteikuma precizējumos norādītie Civillikuma panti nav piemērojami uz konkrēto lietu. Preparāts nav testēts un pārbaudīts atbilstoši prasībām ar Augu aizsardzību saistītā zinātniski – pētnieciskā institūtā, tāpēc minēto preparātu nevarēja iekļaut Augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu reģistrā (katalogā), preparāta lietošana Latvijā nav atļauta. Atbildētāja atsaucas uz /pers. A/ pretlikumīgām darbībām.

Atbildētāja uz tiesas sēdi nav ieradusies, atbildētāja uz tiesu aicināta, atbilstoši Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, nosūtot pavēsti uz atbildētājas deklarēto dzīves vietu, 2015.gada 16.februārī tiesā saņemts atbildētājas iesniegums, kurā atbildētāja norādījusi, ka sakarā ar veselības stāvokļa pasliktināšanos uz tiesas sēdi nevar ierasties, tā kā sevi par vainīgu neatzīst prasītāja prasībā izvirzītiem, norādītiem pārkāpumiem, uzskata par šiem nepatiesajiem apvainojumiem atbildētājai pašai nodarīts morālais kaitējums vismaz EUR 1800 apmērā.

Ņemot vērā to, ka nav nodibināti Civilprocesa likuma 209., 210.pantā minētie iemesli lietas izskatīšanas atlikšanai, tiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu, atzīst par iespējamu izskatīt lietu bez atbildētājas piedalīšanās.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāve uzturēja prasību uz prasības pieteikumā un precizējumos norādītajiem pamatiem un motīviem, lūdza prasību apmierināt.

Motīvu daļa

Tiesa, noklausoties prasītāja pārstāves paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

Latvijas Republikas Satversmē noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus (100.pants). Šīs tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu un tikumību (116.pants). Vienlaicīgi noteikts, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu (95.pants). To paredz arī Civillikuma $2352.^{1}$ pants, kura pirmajā daļā noteikts, ka katram ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai. Atbilstoši šā panta trešajai daļai, ja kāds prettiesiski aizskar personas godu un cieņu mutvārdiem, rakstveidā vai ar darbiem, tad viņam jādod atlīdzība (mantiska kompensācija). Atlīdzības apmēru nosaka tiesa.

Kā atzīts judikatūrā, kas izveidojusies attiecībā uz norādīto materiālo tiesību normu piemērošanu un interpretāciju, izspriežot lietas par goda un cieņas aizskārumu, vispirms nepieciešams konstatēt, vai publicētā informācija ir ziņas vai viedoklis, jo tikai ziņas jeb fakti ir pakļaujami patiesības pārbaudei un to pastāvēšana var tikt pierādīta. Turpretī viedoklis atspoguļo kādas personas subjektīvu vērtējumu par citu personu, tās darbību vai notikumiem, tādēļ tas nevar būt ne patiess, ne nepatiess. Citiem vārdiem, ja faktu esamību ir iespējams pārbaudīt, tad vērtējumi jeb viedokļi, nepakļaujas pierādījumiem par to pareizību *(skat. Senāta 2009.gada 25.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-276, 2011.gada 9.februāra spriedumu lietā Nr.SKC-60, 2011.gada 5.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-209).*

Kā atzīts judikatūrā, viedokļa paušanai ir nepieciešama pietiekama faktiskā bāze. Tas, kas ir uzskatāms par pietiekamu faktisko bāzi, ir atkarīgs no katras individuālas lietas apstākļiem.

Lietā nav strīda, ka 2009.gada 03.novembrī „Latvijas radio 1" raidījumā „Kā labāk dzīvot", notikusi saruna ar studijā uzaicināto viesi /pers. C/, raidījuma tēma „Dārza darbi novembrī, kas piesedzams, kas izrokams, kas pa ziemu noglabājams pagrabā". Sarunas laikā atbildētāja atbildot uz

raidījuma klausītāja jautājumu par mikrobioloģisko preparātu „BAIKĀLS EM1", sniegusi savu viedokli par minēto preparātu, tā lietošanu un lietošanas sekām. Atbildētāja raidījumā paskaidrojusi, ka mikrobioloģiskais preparāts „BAIKĀLS EM1" satur ģenētiski modificētus mikroorganismus, kas ir hiperaktīvi, un tā pielietošana ir kaitīga. Preparāts Latvijā vispār nav reģistrēts, preparāta pārdošana nav atļauta, bet to izplatīšanu neviens nevar aizliegt, jo izplatītājs dara ko vēlas.

Prasītājs cēlis tiesā prasību par nepatiesu ziņu atsaukšanu un materiālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 16283,50 jeb EUR 23169,33 apmērā, pamatojoties uz Civillikuma 1635. pantu un Civillikuma 1770., 1772., 1773., 1775., 1779., 1779.1., 1786., 1787., 1792.pantiem, uzskatot, ka /pers. C/ sniegtā informācija par preparātu, tā lietošanas sekām un reģistrāciju nav patiesa, nav pamatota, un tāpēc uzskata, ka atbildētāja ir rīkojusies apzināti un tīši sagrozījusi patiesus faktus un apstākļus, jo raidījuma klausītājam /pers. C/ tikusi stādīta priekšā kā Valsts augu aizsardzības dienesta speciāliste, kaut gan atbildētāja nav šīs iestādes darbiniece. Atbildētājas vainas dēļ prasītājam radušies zaudējumi EUR 23169,33 apmērā, kā nesaņemtā peļņa no preparāta realizācijas.

Prasītājs lūdz tiesu uzlikt par pienākumu atbildētājai atsaukt ziņas, ko viņa sniegusi VB SIA „LATVIJAS RADIO", "Latvijas radio 1" klausītājam par mikrobioloģisko preparātu „BAIKĀLS EM1", mutiski un rakstiski atvainojoties prasītājam, kā arī „Latvijas radio 1" klausītājiem tiešā ēterā, piedzīt par labu SIA „?? TEHNOLOĢIJA" no atbildētājas nodarīto materiāla kaitējuma atlīdzību - mantisku kompensāciju EUR 23169,33 apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu, kas nosaka, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas. Ja šā panta otrajā daļā minētā neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu vai pret ģimeni, vai nepilngadīgo, pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā ir nodarīts morālais kaitējums. Citos gadījumos morālais kaitējums cietušajam jāpierāda.

No lietai pievienotā Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "EM – KOOPERĀCIJA" 28.01.2014. paziņojuma redzams, ka "EM – KOOPERĀCIJA" apliecinājis, ka prasītājs no 2007.gada 22.marta ir vienīgais mikrobioloģiskā mēslošanas līdzekļa "BAIKĀLS EM1" izplatītājs Latvijā.

No Valsts augu aizsardzības dienesta atļaujas Nr.25-11 redzams, ka 2011.gada 8.novembrī SIA "EM TEHNOLOĢIJA" izsniegta atļauja mēslošanas līdzekļa "BAIKĀLS EM1" ievešanai, tirdzniecībai.

No Valsts augu aizsardzības dienesta Agroķīmijas departamenta 16.05.2013. lēmuma redzams, ka nolemts Krievijā ražoto AAS "EM KOOPERĀCIJA" mēslošanas līdzekli "BAIKĀLS EM1" reģistrēt. 2013.gada 17.maijā prasītājam izsniegta Mikrobioloģiskā preparāta BAIKALS EM1 reģistrācijas apliecība.

Kā izriet no Tiesu prakses apkopojuma lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību, lietās par goda un cieņas aizskaršanu un nepatiesu ziņu publicēšanu ir nepieciešams rūpīgi nošķirt ziņas jeb faktus no viedokļa. Fakti ir pakļaujami patiesības pārbaudei, un to pastāvēšana var tikt pierādīta. Ja kāds apgalvo faktu, kas aizskar personas goda un cieņu, tad šī fakta paudējam ir jāpierāda izteikumu atbilstība patiesībai. Turpretī viedoklis nav pakļaujams patiesības pārbaudei. Tas atspoguļo personas subjektīvu vērtējumu par kādu personu, tās darbību vai kādu notikumu. Tādēļ tas nevar būt ne patiess, ne nepatiess, lai arī cik nepieņemams tas kādam neliktos (http://at.gov.lv/lv/judikatura/judikaturas-nolemumu-arhivs).

Jēdzieni ziņa un viedoklis pēc būtības ir atšķirīgi, ja ar jēdzienu ziņa saprot datu, faktu, skaitļu un informācijas kopumu, kas ir par kādu personu zināms vai uzzināts, tad ar jēdzienu viedoklis saprot uzskatu, izpratni un personīgu attieksmi, kuru paušanā likums ierobežojumus neparedz.

Tiesa iepazīstoties, noklausoties 2009.gada 03.novembrī „Latvijas radio 1" raidījumā „Kā labāk dzīvot", notikušo sarunu ar studijā uzaicināto viesi /pers. C/, nekonstatē, ka raidījuma sižeta faktu un informācijas kopums, kas sniegts tieši par mikrobioloģisko preparātu BAIKALS EM1 būtu nepatiess, jo uz 03.11.2009. minētais preparāts nav bijis reģistrēts. Raidījuma sižeta laikā ticis

izklāstīts atbildētājas viedoklis par mikrobioloģiskā preparāta ietekmi, atbildētāja atbildot uz raidījuma klausītāja jautājumu par mēslošanas līdzekli "BAIKĀLS EM1" un raidījuma vadītāja jautājumiem izklāstījusi savu viedokli, par minēto preparātu, tā lietošanu un lietošanas sekām, sarunas laikā ieteikusi palasīt literatūru un painteresēties par modificēto mikroorganismu ietekmi.

Tiesa secina, ka raidījumā paustā informācija nav vērtējama kā nepatiesa, prasītāja reputācijas aizskaroša, kā norādījis prasītājs. Raidījuma laikā nav ticis pieminēts ne preparāta ražotājs, ne izplatītājs.

Tiesas ieskatā jāvērtē sižets un tā saturs kopumā, bet ne atsevišķi izrauti vārdi vai frāzes. Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk-ECT) 2007.gada 12.jūlija spriedumā lietā *A/S Diena un Ozoliņš pret Latviju* norādīja: "..Tiesa uzskata, ka analizējot apstrīdētos izteikumus, tai ir jāņem vērā konteksts, kādā tie publicēti (*84.punkts*)".

No minētā secināms, ka, izskatot prasību, nevar vērtēt tikai konkrētās frāzes, uz kurām norādījis prasītājs, bet sižets ir jāvērtē tā kopumā, kā arī situācija, kādā sižets tapis.

Tiesa atzīst par pamatotu atbildētājas argumentu, ka raidījuma laikā atbildētāja atbildot uz jautājumiem izteikts atbildētājas uzskats un viedoklis par preparātu, atbildētājai ir tiesības izdarīt vērtējumu un izdarīt savus secinājumus par konkrēto situāciju vārda brīvības ietvaros.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 192.panta nosacījumiem, tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasības norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas un Civilprocesa likuma 93.pantu, kas paredz, ka katrai pusei ir jāpierāda tikai faktiskie apstākļi, uzskatot, ka pusēm nav jāpierāda, ka zināms tiesību normu kopums tiešām pastāv un ir piemērojams, t.i. tiesai pašai jāpiemēro konkrētam gadījumam atbilstoši likumi, t.sk., ja puses uz tiem nav atsaukušas vai atsaukušas nepareizi.

Pie iepriekšminētajiem apstākļiem tiesas secina, ka konkrētajā gadījumā nav iestājies prasītāja tiesību aizskārums, kas saskaņā ar Civillikuma $2352.^1$ pantu dotu prasītājam tiesības prasīt ziņu atsaukšanu un atlīdzināt kaitējumu. Līdz ar to nav nozīmes izvērtēt pušu norādītos argumentus par prasītāja nepatiesu, goda un cieņas aizskāruma smagumu (reputācijas graušanu), sekām un kompensācijas apmēru, atbildētāju atbildības apjomu un ziņu atsaukuma esamību vai neesamību.

Prasītājs precizējot prasību norādījis, ka atbildētāja ir nodarījusi zaudējumus prasītājam, kas izpaužas arī kā nesaņemtā peļņa, jo pēc raidījuma ir krietni samazinājusies preparāta pārdošana. Prasība par zaudējumu piedziņu ir pamatota uz Civillikuma 1770., 1772., 1773., 1775., 1779., 1779.1., 1786., 1787., 1792.pantiem.

Civillikuma 1779.pantā ir noteikts, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Saskaņā ar Civillikuma 1770.pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Ar jēdzienu „zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zaudējumu vai bojājumu, kā arī peļņas atrāvumu, papildu izdevumus un citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas. (Kalvis Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata, TNA, Rīga. 2006. lpp.238.).

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu, katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Mūsdienu tiesību teorijā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojuma darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (K.Torgāns. Saistību tiesības I daļa. Rīga, 2006., lpp.209. Saskaņā ar Civillikuma 1771. pantu zaudējums var būt vai nu tāds, kas jau cēlies, vai tāds, kas vēl stāv priekšā; pirmajā gadījumā tas dod tiesību uz atlīdzību, bet otrajā uz nodrošinājumu. Tikai jau cēlies zaudējums, faktiski pastāvošs zaudējums ir jāatlīdzina.

Tiesību teorijā ir atzīts, ka zaudējumu atlīdzības prasība apmierināšanai ir vajadzīgi četri priekšnoteikumi, bet kā piektais apspriežams arī 1776.panta noteikums. Šie četri priekšnoteikumi (atlīdzības pamati) ir: kādas personas prettiesiska rīcība (darbība vai bezdarbība); šīs personas vaina; zaudējumu esamība un to konkrēts apmērs; cēloniskais sakars starp prettiesisku rīcību un zaudējumiem. (*skat. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības.*

Autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā – Rīga, „Mans īpašums" 1998.,270 lpp.).

Tātad pastāvot vienlaicīgi šiem vispārīgajiem un nepieciešamajiem priekšnoteikumiem, var iestāties delikātatbildība.

Civillikuma 1772.pants nosaka, ka jau cēlies zaudējums var būt sagaidāmās peļņas atrāvums. Savukārt, Civillikuma 1787.pants nosaka, ka, aprēķinot atrauto peļņu, nav jāņem par pamatu tikai varbūtības, bet nedrīkst būt šaubu vai vismaz jābūt pierādītam līdz tiesisku pierādījumu paticamības pakāpei, ka šāds pametums cēlies, tieši vai netieši, no tās darbības vai bezdarbības, ar ko zaudējums nodarīts.

Tiesas ieskatā prasītāja prasības pieteikumā norādītā nesaņemtā peļņa, ka pēc raidījuma krietni samazinājušies preparāta pārdošana, par aprēķināšanas vienību ņemot izplatīšanas vidējo cenu Ls 5,615, kas tiek reizināta ar Latvijas Radio 1 klausītāju auditorijas kopumu 290000, sastāda Ls 1628350. Noklausoties negatīvu reklāmu, nevienam radiopārraides skaidri domājošam klausītājam neienāk prātā veikt kaut vienu reizi preparāta pirkumu, prasītājam aprēķināto zaudējuma summu simtreiz samazinot līdz Ls 16383,50 (EUR 23169,33), nevar kalpot par pietiekamu pierādījumu, apstāklim, ka pēc 2009.gada 3.novembra peļņa būtu saglabājusies. Tiesa atzīst, ka lietā nav iesniegti pierādījumi par prasītāja peļņas apmēru, prasītāja izplatīto Mikrobioloģiskā preparāta BAIKALS EM1 skaitu pirms raidījuma un pēc raidījuma.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka prasītājs nav pierādījis sagaidāmās peļņas atrāvumu, tas ir zaudējumu apmēru.

Līdz ar to, konkrētajā gadījumā vispār nav pamata runāt par atbildētājas nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu Civillikuma 1779.panta izpratnē, jo prasītājs nav pierādījis nedz atbildētāja prettiesisku darbību (bezdarbību), kas nepamatoti aizskartu prasītāja subjektīvās tiesības, nedz zaudējuma faktu un apmēru, kā mantiska rakstura negatīvās sekas, nedz atbildētāja vainu zaudējumu nodarīšanā, nedz cēlonisko sakaru starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem.

Tiesa atzīst, ka prasītājs, atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas nosacījumiem, nav iesniedzis tiesai pamatotus pierādījumus attiecībā uz prasību.

Pie šādiem apstākļiem prasība ir noraidāma, līdz ar to noraidāma arī tiesas izdevumu piedziņa no atbildētājas prasītāja labā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 1., 8., 93., 96., 97., 189. - 194.pantiem, tiesa

nosprieda:

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību "EM TEHNOLOĢIJA", vienotais reģistrācijas Nr.50003906081, prasību pret /pers. C/, personas kods /personas kods/ par nepatiesu ziņu atsaukšanu, morāla un materiāla kaitējuma atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Pilna sprieduma sastādīšanas diena noteikta - 2015.gada 19.martā.

Tiesnese A.Zute